

Sentit de la història

Sota la proverbial presència de Nelson Mandela, Sud-àfrica comença a acostumar-se a salvar la pell de la seva cohesió política a l'últim minut. Així va ser just abans de les primeres eleccions multirracials de la seva història, el 1994, i així tornà a ser la setmana passada, amb motiu de l'aprovació de la nova constitució.

Fa l'efecte que la classe política del país està perfectament imbuïda de la importància històrica de la seva tasca de normalització democràtica i que, tot i les enormes dificultats per a portar-la a terme, sap que el consens sempre és preferible al precipici.

La primavera del 1994, Sud-àfrica, a tan sols una setmana d'aquells transcendents comicis, va espantar els fantasmes d'una molt probable guerra civil. El principal líder del partit zulu Inkhata, Mangosutu Buthelezi, va decidir pocs dies abans de la votació de participar en el procés. La seva negativa hauria significat un enfrontament directe amb el Congrés Nacional de Nelson Mandela. La població negra ja vetllava armes per una guerra fratricida (uns dies abans a Johannesburg militants del CNA havien disparat contra una manifestació zulu), però va sonar el gong. Sud-àfrica, tot i el terror sembrat per l'extrema dreta blanca, va poder celebrar la jornada més important de la seva història com a país independent.

Ara ha tornat a sonar la campana. El país s'abocava irremediablement a un referèndum que ningú no desitjava –perquè implicava una perillosa bipolarització racial–, però s'ha tornat a esprémer a fons la fruita del consens. El Congrés Nacional Africà i el Partit Nacional, principal representant de la minoria blanca, van arribar la setmana passada a un acord, quan el temps del rellotge constitucional ja no podia donar més de si. L'Assemblea Constitucional –les dues cambres del Parlament– va aprovar una nova carta magna que desterra definitivament l'era de l'*apartheid* racial. Un acord que va permetre finalment a Nelson Mandela de dir: "Mai més la llei de Sud-àfrica no

marginarà el poble o en legalitzarà l'opressió i repressió".

El compromís final, després de dos anys d'intenses negociacions, es va basar en mútues renúncies: el CNA obtenia la supressió del dret empresarial al *lock-out* en cas de vagues i el Partit Nacional rebia suficients garanties sobre la propietat privada i sobre el dret de cadascú de rebre l'ensenyament en la seva llengua materna.

La constitució ha pogut ser aprovada d'aquesta manera per una aclaparadora majoria: 421 dels 490 membres del Parlament. La classe política –i un cop més el tàndem màgic Mandela-De Klerk– tornava a situar-se a l'altura que exigia el temps històrico-polític del país.

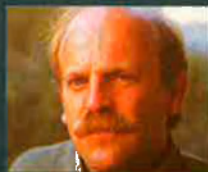
Però aquest cop el conservador Buthelezi no hi ha donat el vist-i-plau i és un element prou important a tenir en compte en el futur: no ha vist satisfetes les seves reivindicacions federalistes i la regió de Kwazulu –on Inkhata és majoritari– viu d'esquena, de moment, a la constitució. Una regió on, a més a més, la violència interètnica fa, dia sobre dia, desenes de víctimes.

El govern d'unitat nacional, vital en aquesta etapa, ja ha arribat al final. De Klerk va decidir la retirada del Partit

Nacional la setmana passada. És la conseqüència lògica de l'ingrés a la normalitat democràtica.

Ara Mandela haurà d'afrontar, decididament, la lluita contra l'*apartheid* econòmic i social de la majoria negra. Al país, li caldran moltes més dosis del sentit històric necessari que fins ara tan intel·ligentment ha sabut administrar. ■

EDUARD SANJUAN

*"L'Assemblea
Constitucional –les dues
cambres del Parlament– va
aprovar una nova carta
magna que desterra
definitivament l'era de
l'apartheid racial."*